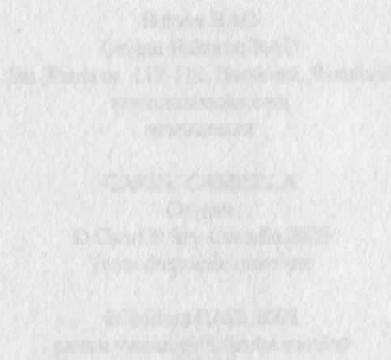

Libris este o librărie online care vă oferă acces la
cel mai mare catalog de cărți din România.
Colecția noastră include peste 100.000 titluri
de autori români și internaționali.

Oamenii se cred atât de puternici și de rezistenți! În meseria mea, cea de doctor anestezist, am de-a face cu tot felul de oameni: piloți, directori de corporații sau de liceu, mame de copii binecrescuți, judecători și îngrijitori, psihiatri și agenți de vânzări, alpiniști și muzicieni. Oameni mândri, care au ținut piept greutăților vieții și au respirat pe acest pământ vreme de douăzeci, treizeci, șaptezeci de ani, sfidând procesul inexorabil de decădere entropică la care sunt supuse toate ființele vii. Viața tuturor atârnă de o singură moleculă: oxigenul.

Întreaga mașinărie complexă umană se rotește în jurul unei singure axe: oxigenul. Lanțul transportor al metabolismului energiei care ne ține pe toți în viață se încheie cu oxigenul, ca ultimul acceptor de electroni. Fără acesta, întregul proces este sabotat în câteva minute, iar motorul reglat cu precizie încetește până când cedează, asfixiat, rece și vânăt.

Suntem conectați la oxigen prin două căi – gura și nasul – care sunt apreciate mai degrabă pentru celealte întrebunțări atribuite: cu ele gustăm, mirosim, zâmbim, fluierăm, suflăm fumul de țigară, trimitem bezele și le folosim ca suport de ochelari și rujuri de firmă, în parfumerii, iar când nu suntem mulțumiți de aspectul lor, le supunem chirurgiei plastice. Zăvorăște-le preț de câteva minute, cât durează buletinul meteo de dimineață,

și toate planurile tale de viitor se vor evapora cât ai clipi din ochi.

Există un moment în timpul inducerii anesteziei generale când se creează o legătură intimă între mine și pacientul meu. Un moment de transfer de putere. Golesc serul din seringă în perfuzie și privesc chipul pacientului cum se destinde și cum ultimele gânduri ordonate se pierd în starea de inconștiență, respirația devine superficială, ritmul ei se rărește și apoi se oprește.

Dacă mi-aș părăsi pacientul – adâncit în abisul somnului, pe măsură ce lipsa de oxigen face săngele să se coloreze în albastru –, buzele ar deveni vineții, pielea rozalie ar prinde o tentă pământie și țiuiful ritmic al monitorului cardiac s-ar auzi din ce în ce mai slab, apoi s-ar opri. Asemenea unei ruine arheologice, creierul ar ceda treptat; întâi personalitatea, apoi judecata, memoria și motricitatea, prăbușindu-se ca niște cărămizi și strivind trunchiul cerebral care răspunde de pulsul regulat al săngelui și de ritmul respirației.

Există momente, într-o zi de muncă obișnuită de altfel, când sunt uimită de starea precară a pacientului aflat în stare de inconștiență care rămâne inert, asemenea unei muște care a nimerit din greșeală într-o pânză de păianjen. E ca și cum te-ai îneca, însă diferența este că starea binecuvântată de inconștiență precede foamea disperată de aer. În ultimul moment, mă grăbesc să aduc gura de aer salvatoare, fixându-mi aparatul să preia comenziile pe care trunchiul cerebral nu le mai poate da acum – să facă plămâni să inspire și să expire oxigen, ca inima să bată în continuare, transportând fiecare moleculă de oxigen spre celule. Cât de simplu devine procedeul după ani de zile în care joci rolul de salvator! Devine o rutină să privești pierderea cunoștinței, urmată de oprirea respirației și apoi să interviui brusc, silit să fii erou. Cu timpul, nu mai ai sentimentul de putere. Simți pur și simplu că-ți faci meseria.

Sunt medic anestezist – specialist în arta și știința anesteziei. Cuvântul „anestezie“ înseamnă literal „lipsit de orice senzație“. În vocabularul nostru modern, termenul este definit ca o pierdere temporară a senzațiilor, absența durerii în timpul unei proceduri care altfel ar fi dureroasă. Astfel îmi văd eu meseria: să fac ca lucrurile care dor să devină nedureroase; să manipulez și să păcălesc mintea umană să abandoneze încrâncenarea feroce cu care deține controlul și reflexul evolutiv de a se apăra de dezmembrare și violare.

Desigur, cei mai mulți pacienți ajung la operație fiindcă nu au de ales: fie le înțepenește umărul pe terenul de squash, fie fie rea care se chinuie să digere o pulpă de miel cu rozmarin le dă junghiuri, fie vor să scape de neplăcerile cauzate de grăsimea corporală sau de ridurile bătrâneții. Mai există însă și întâmplările nefericite care îi sortesc pe unii dintre noi să moară înainte de a păsi cu grație spre bătrânețe: cancerul care se furiozează în tumori de mărimea unei mingi de baseball, în timp ce noi ne plătim facturile, tundem trandafirii din grădină și plănuim aniversările copiilor. Sau rupturile silentioase de anevrisme aortice, vase coronare sau artere carotide care nu ne dau semne previstoare și care ne curmă viețile agitate în timp ce ne certăm cu fiile sau fiicele aflate la vîrstă adolescentă, sau facem dragoste cu soțul sau soția. Aceste evenimente ne aduc la ușa doctorului, la Urgență, unde suntem întinși pe targa acoperită cu cearșafuri albe, care gonește pe coridoarele lungi, cu faianță verde și neoane, și care ne poartă în sălile de operație reci, fără ferestre, ale instituțiilor spitalicești ale acestei națiuni.

Astăzi este o zi de lucru ca oricare alta pentru mine. Opresc alarma ceasului înainte de ora cinci și aştept tremurând lângă caloriferul din baie, în timp ce las apa de la duș săurgă ca să se încălzească. Undeva, în oraș, și pacienții mei se trezesc, neliniștiți cu gândul la operație, îngrijorați de durerea sau boala pentru care

singurul leac e bisturiul, încercând să-și imagineze cicatricea cu care vor rămâne și să anticipeze durerea pe care o vor simți. Poate chiar încearcă să-și imagineze cum arăt eu, o străină, singurul doctor implicat direct în îngrijirea lor pe care nu l-au întâlnit niciodată. Oamenii își pot alege medicul de familie ținând seama de încrederea și starea de confort pe care le-o insuflă acesta, chirurgii în funcție de reputația acestora sau de trimiterea de la doctorul de familie, însă medicii anestezisti nu sunt desemnați unui pacient anume, ci mai degrabă unei săli de operație. Spitalurile nu ar face față cazurilor provocate de accidente de mașină, urgențelor, operațiilor de cezariană, plăgilor prin împușcare, în condițiile în care programul de operații este deja încărcat, fără o echipă flexibilă de anestezisti care își pot ține locul unul altuia.

Acest anonimat la care este sortit medicul anestezist era cât pe ce să mă împiedice să îmi aleg această specializare în timpul facultății. Voiam să mă implic în viața pacienților mei, și nu să fiu doar o prezență trecătoare care le alină durerea. Nu m-am lăsat sedusă de aroganța de a pretinde pacientului să se lase pe mâna mea imediat ce-am făcut cunoștință. În prima săptămână de gardă însă, am descoperit că îmi plăcea la nebunie această meserie – precizia și concentrarea pe care o presupunea, precum și echilibrul dintre abilitățile tehnice și gândirea analitică, manevrarea cu tact a relației reciproce dintre inimă și plămâni, în timp ce creierul doarme, dozarea narcoticelor și a substanțelor de anestezie locală până în punctul în care durerea unui bolnav de cancer este atenuată și poate să se bucure de timpul pe care îl mai are de trăit alături de cei dragi.

Și în timpul scurtului schimb de cuvinte cu pacientul înaintea operației, am găsit un întreg univers de vindecare: citeam imediat pe chipurile lor îngrijorarea sau acceptarea naivă, privirea de șoarece prins în cursă sau de supunere, observând cuvintele exacte sau atingerea care mă pot transforma dintr-o străină în persoana în grija căreia sunt încrințați, din medic desemnat

în protectorul lor. Nu pot să dovedesc faptul că dacă intri în sala de operație încredințat că vei fi în siguranță, asta are vreun efect pozitiv asupra rezultatului operației, dar tocmai aici găsesc eu partea artistică a meseriei mele.

Mă îmbrac cu niște blugi tociți și un pulover larg, recunoscătoare că nu sunt nevoie să mă îmbrac decât pentru drumul până la spital, unde mă voi schimba în uniformă. Aroma cafelei mă ademenește în bucătărie, care e încă cufundată în beznă. Iau locul viselor de noapte sarcinile pe care le am de îndeplinit: prezintarea pe care trebuie să o fac asistentelor despre anestezia epidurală la naștere este programată săptămâna viitoare, Departamentul farmaceutic vrea un raport despre relaxanții musculari, am de dat o grămadă de telefoane și ar fi trebuit să schimb uileul de motor cam acum vreo 20 000 km.

Telefonul sună exact când însurubez capacul termosului și sunt gata să ies pe ușă. Ridic receptorul chiar la ultimul tărăit, aplecându-mă peste blatul din bucătărie, vărsându-mi cafea pe mâna și dărâmând un ghiveci cu o violetă pe care n-am mai udat-o de mult, ajunsă mai degrabă maro decât verde. Pământul uscat ca iasca se împrăștie pe podea.

– Tanti Marie? Sunt Elsa.

Voceea ei e înăbușită și parcă simt nodul de plâns care i s-a format în gât.

Mă uit la ceas.

– Bună, scumpă. Ce s-a întâmplat? Pari cam supărată.

– Nimic important. Simteam pur și simplu nevoia să vorbesc cu cineva.

– Dar e cinci și jumătate dimineața, puiule.

– Șapte și jumătate. Aici e șapte și jumătate.

– Așa e, ai dreptate.

În receptorul sprijinit între bărbie și umăr și încep să împing cu vârful piciorului pământul și petalele uscate sub blat. Dacă nu ies pe ușă în două minute și jumătate, o să întârzii.

– Deci acum te-ai trezit sau te culci?

– Ha, ha. Peste patruzeci și cinci de minute încep cursurile. Îi aud respirația zgomotoasă în receptor și știu sigur unde este – în dulapul cu haine, ghemuită peste teniși și sandale cu baretă pe gleznă, înfășurată în tricouri Gap și blugi Abercrombie, în timp ce cablul telefonului ieșe șerpuind pe sub ușă.

– M-am certat cu mama aseară. Nu te-a sunat?

Arunc cheile în poșetă și mă sprijin pe coate.

– Nu, nu m-a sunat. Oricum am lucrat până târziu. Ce-ați avut? întreb eu și poziționez filtrul de cafea astfel încât să nu mai văd cifrele roșii ale ceasului lucind spre mine.

– Pur și simplu nu pricepe!

Furia care pusese stăpânire pe ea erupe în suspine. Are cincisprezece ani și este fata cea mare a surorii mele, Lori, singura mea soră. Când Elsa a împlinit paisprezece ani, numărul meu de telefon a fost trecut imediat pe apelare automată; eu sunt non-mama care deține toate răspunsurile la întrebările pe care nu are curajul să i le adreseze mamei sale. Oricât de onorată m-aș simți, nu pot să nu bănuiesc că apelează la mine pentru că știe că eu le împac.

– Ce nu pricepe, scumpo?

– Nimic! A luat foc că n-am terminat la timp eseul la Educație Civică. Dar asta numai din cauză că a trebuit să exerez pentru Dezbateri.

– Când te-ai înscris în grupul de dezbateri?

– Nu e vorba de școală. E numele unui club nou. Vrem să legalizăm marijuana.

Îmi îndrept umerii și număr până la cinci înainte de a îi răspunde.

– Elsa?

– Da?

– Mi-ai spune dacă ai fuma iarba?

– O, Doamne, tanti Marie. Urăsc să mă droghez! Dar e un drept civil elementar.

De data asta număr până la zece și hotărăsc să-i ignor scăparea.

– Ei bine, poate că acum ai un punct de plecare pentru eseul la Educație Civică.

Elsa îi strigă surorii mele să nu o mai bată la cap fiindcă o să coboare după ce se îmbracă.

– Cu ce ești îmbrăcată? întrebă ea vioie acum, uitând de supărare.

– Cu ce sunt îmbrăcată?

Mă uit la mine. Port un pulover kaki decolorat, tricotat cu serpișori, o pereche de blugi și saboți pătați cu apă.

– Cu o fustă de mătase artificială roz aprins cu talia joasă și un pulover de casmir crem. Și tocmai mi-am făcut unghiile la salon – un fel de manichiură franțuzească presărată cu buline. Tot roz.

Elsa izbucnește în râs.

– Bine, bine, tanti Marie. Minți de îngheată apele.

– Iar m-ai prins! Să-mi aduci aminte să-ți trimit o uniformă de spital să mi-o colorezi, vrei? Șefului meu i-ar plăcea la nebunie. Deci, până la urmă cu ce te îmbraci?

Râsul ei aproape că a reușit să mă facă să uit de timp. Peste opt minute, Elsa ieșe din dulap și pleacă spre școală. Dacă semafoarele țin cu mine, o să ajung la timp.

Spitalul First Lutheran a fost construit în anii 1930, un castel cu fațade art deco, o fortăreață împotriva bolilor. Lucrez aici de săpte ani – destul pentru a avea un loc bun de parcare în garajul de la subsol, care mă ferește de burnița rece din Seattle din aceste zile de primăvară timpurie. Scot mașina din viteza și întorc ventilatorul cu aer cald spre mine, să mă bucur de o ultimă clipă de singurătate.

La această oră matinală, mă număr printre puținii medici din spital. Dar personalul din tura de noapte care nu a plecat încă și cei care le iau locul încep deja să umple coridoarele. Aceștia vorbesc în tagalog¹, coreeană, urdu, spaniolă și engleză –

¹ Limbă vorbită în Insulele Filipine (n.red.)

beneficiarii unui efort internațional de recrutare care îi adună an de an pe cei mai buni absolvenți străini, aprovisionând astfel spitalele americane. E nevoie de o întreagă armată de personal care să transporte fiecare pacient din garajul unde și-a parcat mașina și unde se poate întregi, până la rampa de ieșire pentru scaunele cu rotile cu care sunt conduși și care îi duc înapoi la viețile lor, după ce au primit pansamente curate, analgezice și programarea de peste zece zile la control. Toți ne îmbrăcăm la serviciu cu aceiași pantaloni și aceleași cămași de bumbac albastre, purtăm pe cap bonete de aceeași culoare și huse de pantofi menite să țină propriile bacterii departe de pântecel, piepturile și membrele deschise ale pacienților.

În timp ce aproape tot orașul doarme, noi sosim la spital să punem în scenă cel mai grandios spectacol din medicină, ca o reprezentăție a celor de la Circul Barnum & Bailey ce prezintă aventurile îndrăznețe în interiorul corpului uman. Cablurile electrice sunt descălcite printre dispozitivele de cauterizare, tururile de monitoare, aparatele de bypass, lasere, microscopie și unități mobile de radiografie. Ustensile din oțel chirurgical sunt puse în autoclavă pentru sterilizare, iar instrumentarul este expus asemenea unor tacâmuri exotice pe măsuțele cu rotile. Mai multe pungi de soluție salină sterilă sunt încălzite la temperatură corpului, gata să fie conectate la vasele sanguine și să se verse în cavitățile corpului.

Bethany, cea care răspunde de sălile de operații, face ca tăvălugul de operații programate și urgențe, tăvile cu instrumentar, camerele video, aparatura de explorare cu fibră optică, tehnicienii, pompele și personalitatele angajaților să se îmbine toate într-un organism funcțional. Ea știe exact să echilibreze balanța între vorba dulce și tonul autoritar, ceea ce îi face pe chirurgii noștri să coopereze, în posfa faptului că bombăne în barbă. Bethany stă la biroul ei înalt, așezat în spatele unei uși de sticlă glisante, păcănind de zor la tastatura calculatorului, cu

unghiile lungi pictate cu ojă mov, ca o preoteasă stăpână peste sala de operații.

Încep să zgârii geamul cu unghiile mele cu manichiura nefăcută ca să o enervez, iar ea mă privește peste ochelarii bifocali cu strasuri, prinși de gât cu un lanț din mărgele turcoaz.

– Bună, Bethany. Unde sunt repartizată azi?

– Dacă mai zgârii o dată cu unghiile pe geam o să-i spun domnului doctor Scoble că te-ai oferit să faci toate gărzile de sărbători.

– Deja sunt programată pentru trei anul acesta. Așa că trebuie să găsești altceva cu care să mă sperii, spun eu și fur o bomboană cu scorțișoară dintr-un pahar de hârtie cerată de pe pervaz și o arunc în gură. Apropo de găzzi, îmi vin niște prieteni în vizită peste două săptămâni. Nici nu-ți închipui câte am de făcut! E concediu de primăvară, așa că o parte dintre chirurgi vor pleca probabil din oraș.

Bethany plimbă mouse-ul pe birou, accesând iconițele de pe monitor.

– Se pare că... trei generaliști și doi specialiști de chirurgie vasculară sunt plecați. N-ar trebui să fie probleme, spune ea împingând un teanc de hârtii înspre mine. Notează datele. O să încerc să te pun în sălile unde sunt cazuri mai usoare. Astă doar dacă-mi mai aduci niște praline.

Crăciunul trecut le-am adus celor de la Secția de chirurgie cutii cu pralinele mele preferate, făcute în Texas, și Bethany a devenit dependentă de ele.

– Îți-aduc o cutie întreagă, dacă vrei. Cum se anunță ziua de azi?

– Nu prea bună. Sper că ai dormit bine azi-noapte. Cincizeci și opt de operații programate – dintre care trei operații pe cord –, la care s-au mai adăugat până acum șase cazuri căror trebuie să le facem loc. Bucură-te că nu intri prima.

– Sunt în schimbul patru. E vreo urgență până acum?